Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
INFOdoradca+
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Introligator poligraficzny

(732303)

Introligatorzy i pokrewni

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Introligator poligraficzny

(732303)

Introligatorzy i pokrewni

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Introligator poligraficzny (732303)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [764]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): https://www.stock.chroma.pl/Display/get-media-page?mediaId=010161149181 [dostęp: 10.07.2018].

Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB
26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (048) 364-42-41, fax (048) 364-47-65
e-mail: instytut@itee.radom.pl http://www.itee.radom.pl

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU ... 3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności) ... 3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu ... 3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD ... 3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący ... 3
2. OPIS ZAWODU ... 4
2.1. Synteza zawodu ... 4
2.2.Opis pracy i sposobu jej wykonywania ... 4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy) ... 5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne ... 6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie ... 7
2.6.Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji ... 7
2.7. Zawody pokrewne ... 8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE ... 8
3.1. Zadania zawodowe ... 8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Realizowanie procesów wytwarzania druków luźnych, łączonych oraz opraw introligatorskich. ... 9
3.3. Kompetencje społeczne ... 11
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu ... 11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji ... 12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO ... 12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie ... 12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu ... 13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów ... 14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie ... 14
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO) ... 15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE ... 15
7. SŁOWNIK POJĘĆ ... 16
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze) ... 16
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe) ... 19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1 Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Introligator poligraficzny 732303

1.2 Nazwy zwyczajowe zawodu

- Introligator.

1.3 Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 7323 Print finishing and binding workers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4 Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie SPO RZL (2006–2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w maju 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Jakub Klus – Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A., Warszawa.
- Katarzyna Maćkowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Marcin Malinowski – Ergo BTL Sp. z o.o. sp.k., Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Joanna Tomczyńska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Magdalena Fijałkowska – Technikum nr 18, Łódź.
- Wojciech Pilc – Zespół Szkół Poligraficznych im. Mikołaja Reja, Łódź.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Mirosław Pawlak – Wielkopolski Związek Pracodawców LEWIATAN, Poznań.
- Czesława Sońta – Związek Zawodowy Poligrafów, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:
W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1 Synteza zawodu

Introligator poligraficzny wykonuje pracę polegającą na wykonywaniu druków luźnych[3], łączonych[4] oraz opraw[18] z materiałów introligatorskich zadrukowanych i niezadrukowanych, a także wykonywania prostych czynności na introligatorskich liniach potokowych[6].

2.2 Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Introligator poligraficzny nadaje formę użytkową materiałom poligraficznym – wykonuje druki luźne, łączone i oprawy. Druki luźne, np. ulotki, plakaty, wizytówki wymagają niewielkiej obróbki introligatorskiej, w tym m.in.: krojenia, uszlachetnienia[27] lub składania druku. Druki łączone (kalendarze, bloczki) wymagają dodatkowych operacji introligatorskich, takich jak: spiralowanie[26], listwowanie[10], oklejanie[14] lub innych.

Najbardziej wymagającą pracą introligatora poligraficznego jest wykonywanie opraw introligatorskich, tj. opraw prostych[19], złożonych[21] oraz specjalnych[20]. Przy wykonywaniu opraw introligator poligraficzny przygotowuje wkłady[29] i okładki oraz łączy te elementy w całość. W zależności od rodzaju oprawy wykonywane są różne operacje technologiczne.

Ponadto introligator poligraficzny może zajmować się naprawą opraw bądź starodruków.

Sposoby wykonywania pracy

W swojej pracy **introligator poligraficzny** stosuje metody, techniki i procedury związane m.in. z:
- dobieraniem materiałów używanych do prac introligatorskich,
- dokonywaniem obróbki druków luźnych,
- wykonywaniem druków łączonych,
- wykonywaniem składek[25], kompletowaniem[8] wkładów i w przypadku niezgodności korygowaniem ich,
- wykonywaniem okładek,
- łączeniem wkładu z okładką,
- obsługiwaniem urządzeń introligatorskich,
- wykonywaniem prostych czynności na introligatorskich liniach potokowych,
- wykonywaniem uszlachetniania druków,
- wykonywaniem zdobienia okładek[33] i druków,
- ocenianiem jakości wykonanego produktu,
- naprawianiem uszkodzonych opraw,
- pakowaniem wyrobów introligatorskich.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3 Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Introligator poligraficzny pracuje w halach produkcyjnych firm lub przedsiębiorstw introligatorskich, w wydziałach zakładów poligraficznych bądź instytucjach zajmujących się wykonywaniem produktów introligatorskich. Praca jest wykonywana z reguły w pomieszczeniach posiadających dobre oświetlenie dzienne i/lub sztuczne oraz systemy klimatyzacji powietrza.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Introligator poligraficzny do pracy wykorzystuje:

- proste przyrządy introligatorskie, takie jak np.:
  - kostki służące do łamania ręcznego arkuszy,
  - nożyce,
  - prasy ręczne,
  - pędzle i wałki do nakładania kleju;
- urządzenia i maszyny do wykonywania jednostkowych operacji introligatorskich, w tym m.in.:
  - krajarki jednonożowe[7],
  - bigówki[2],
  - złamywarki[35],
  - zbierarki[32],
  - zszywarki drutem[36],
  - niciarki[13],
  - oklejarki[15],
  - krajarki trójnożowe,
  - laminówki[9],
  - prasy tłoczące[23],
  - maszyny do zaokrąglania grzbietów[31] i oporkowania[17] grzbietów wkładu[5],
  - maszyny do rowkowania opraw złożonych.

Organizacja pracy

Introligator poligraficzny w zależności od miejsca czy organizacji pracy w zakładzie może pracować indywidualnie lub zespołowo. Osoby w tym zawodzie pracują w systemie jedno- lub wielozmianowym.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Introligator poligraficzny może być narażony na zagrożenia:

- chemiczne (ze względu na składniki klejów, środków myjących, które mogą wywołać np. zatrucia),
- mechaniczne (zmiażdżenia, stłuczenia spowodowane przez ruchome części maszyn introligatorskich),
- pyłu z papieru i kartonu oraz proszku wykorzystywanego przeciw odciąganiu farb offsetowych,
- hałasu maszyn i narzędzi introligatorskich.

Pracownik wykonujący zadania zawodowe w zakresie wykonywania opraw może mieć do czynienia z substancjami niebezpiecznymi, m.in.:

- rozpuszczalnikami,
- organicznymi związkami chemicznymi,

- czyściwem nasączonym rozpuszczalnikami,
- klejami.

2.4 Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **introligatora poligraficznego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych
- sprawność układu mięśniowo-szkieletowego,
- dobra ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- spostrzegawczość,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zmysł równowagi,
- czucie dotykowe,
- zręczność rąk i palców;

w kategorii sprawności i zdolności
- uzdolnienia techniczne,
- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- gotowość do współdziałania w zespole;

w kategorii cech osobowościowych
- dokładność,
- samodzielność,
- odpowiedzialność,
- wysoka samodyscyplina,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **introligator poligraficzny** wymagana jest wysoka ogólna sprawność fizyczna, dobry wzrok i spostrzegawczość. Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są m.in.:
- wady wzroku niedające się skorygować szkłami optycznymi,
- nierozróżnianie barw,
- brak widzenia obuocznego,
- brak zdolności manualnych,
- obniżona sprawność ruchowa kończyn górnych i dolnych,
- przewlekłe schorzenia układu oddechowego,
- zaburzenia równowagi i świadomości.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

WAŻNE:
O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

2.5 Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **introligator poligraficzny** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) w zawodzie szkolnym introligator lub wykształcenie rzemieślnicze w tym samym zawodzie.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Pracę w zawodzie **introligator poligraficzny** może wykonywać osoba, która:
- została przyuczona do zawodu i uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania pracy,
- posiada dyplom potwierdzający kwalifikacje pełne w zawodzie pokrewnym (szkolnym) introligator – po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- posiada świadectwo potwierdzające kwalifikację AU.16 Realizacja procesów introligatorskich, wyodrębnioną w zawodzie introligator – po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- posiada świadectwo czeladnicze i/lub dyplom mistrzowski w zawodzie pokrewnym introligator, nadawane w ramach kształcenia rzemieślniczego, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze,
- posiada suplementy Europass (w języku polskim i angielskim) do dokumentów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie introligator.

Dodatkowym atutem przy zatrudnianiu introligatora poligraficznego jest posiadanie zaświadczeń i certyfikatów potwierdzających udział w szkoleniach oraz nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie obsługi maszyn introligatorskich.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6 Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Introligator poligraficzny może:
- rozpocząć pracę od stanowiska pomocnika introligatora, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko,
- awansować na stanowisko brygadzisty, np. po uzyskaniu kwalifikacji AU.43 Planowanie i kontrola produkcji poligraficznej w zawodzie technik procesów introligatorskich – po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- po potwierdzeniu kwalifikacji AU.16 Realizacja procesów introligatorskich uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie pokrewnym technik procesów introligatorskich – po potwierdzeniu kwalifikacji AU.43 Planowanie i kontrola produkcji poligraficznej oraz uzyskaniu wykształcenia średniego (technikum lub branżowa szkoła II stopnia),
- uzyskać tytuł czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie rzemieślniczym pokrewnym introligator,
- po zdaniu matury i ukończeniu uczelni wyższej na kierunku np. papiernictwo i poligrafia awansować na stanowisko kierownicze,
- założyć i prowadzić działalność gospodarczą w zakresie usług introligatorskich,
- rozszerzać kompetencje zawodowe poprzez kształcenie/szkolenie w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **introligator poligraficzny** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w systemie szkolnym.

Istnieje możliwość potwierdzania kompetencji przydatnych do wykonywania zawodu introligator poligraficzny w zawodzie pokrewnym (szkolnym) introligator w zakresie kwalifikacji AU.16 Realizacja procesów introligatorskich.

Alternatywną drogę potwierdzania kompetencji oferuje system nauki zawodu w rzemiośle, który umożliwia uzyskanie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym introligator. Dokumentami potwierdzającymi te tytuły są odpowiednio: świadectwo czeladnicze oraz dyplom mistrzowski.

Introligator poligraficzny może uzyskać dodatkowe uprawnienia do obsługi specjalistycznych maszyn i urządzeń na podstawie szkoleń organizowanych przez stowarzyszenia i organizacje branżowe oraz instytucje działające na rynku szkoleniowym lub producentów maszyn i urządzeń introligatorskich. Mogą to być uprawnienia do obsługi np.:

- krajarek jednonożowych lub trójnożowych,
- złamywarek i niciarek,
- oklejarek,
- laminówek.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl/ oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

2.7 Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **introligator poligraficzny** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik procesów introligatorskich[S]	311936
Introligator[S]	732301
Introligator galanteryjny	732302
Operator maszyn introligatorskich	732304

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1 Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **introligator poligraficzny** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

Z1 Przygotowywanie i dobieranie materiałów, urządzeń i maszyn do wykonywania procesów introligatorskich.
Z2 Wykonywanie druków luźnych i łączonych.
Z3 Wykonywanie i naprawianie opraw introligatorskich oraz wykonywanie prostych czynności na potokowych liniach introligatorskich.
Z4 Konserwowanie maszyn i urządzeń introligatorskich.

3.2 Kompetencja zawodowa Kz1: Realizowanie procesów wytwarzania druków luźnych, łączonych oraz opraw introligatorskich

Kompetencja zawodowa Kz1: Realizowanie procesów wytwarzania druków luźnych, łączonych oraz opraw introligatorskich obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przygotowywanie i dobieranie materiałów, urządzeń i maszyn do wykonywania procesów introligatorskich	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż. oraz ergonomii w zakresie realizacji procesów introligatorskich; • Charakterystykę i aspekty technologiczne procesów introligatorskich i wykończeniowych; • Dokumentację techniczną związaną z wykonywanym zadaniem, kartę technologiczną, instrukcje obsługi, poradniki oraz normy wewnątrzzakładowe; • Terminologię techniczną z zakresu introligatorstwa; • Rodzaje materiałów i surowców stosowanych w introligatorstwie; • Szeregi i formaty podstawowe papierów; • Zasady doboru materiałów introligatorskich, zgodnie z parametrami technicznymi zapisanymi w dokumentacji technologicznej; • Sposoby liczenia arkuszy, składek i innych półproduktów; • Zasady kontroli rodzaju i jakości materiałów introligatorskich zgodnie z parametrami technicznymi zapisanymi w dokumentacji technologicznej; • Zasady doboru maszyn i urządzeń do realizacji procesów technologicznych; • Budowę, zasady działania oraz instrukcję obsługi maszyn introligatorskich;	• Organizować stanowisko pracy oraz przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie realizacji procesów introligatorskich; • Charakteryzować technologiczne aspekty procesów introligatorskich i wykończeniowych; • Posługiwać się dokumentacją techniczną związaną z wykonywanym zadaniem, kartą technologiczną, instrukcją obsługi, poradnikami oraz normami wewnątrzzakładowymi; • Posługiwać się terminologią techniczną w zakresie introligatorstwa; • Rozróżniać materiały i surowce stosowane w introligatorstwie; • Rozróżniać szeregi i formaty podstawowe papierów; • Dobierać materiały introligatorskie zgodnie z parametrami technicznymi zapisanymi w dokumentacji technologicznej; • Liczyć arkusze, składki oraz inne półprodukty; • Kontrolować rodzaj i jakość materiałów introligatorskich zgodnie z parametrami technicznymi zapisanymi w dokumentacji technologicznej; • Dobierać urządzenia i maszyny do realizacji procesów technologicznych; • Dokonywać narządów (przygotowania) urządzeń i maszyn introligatorskich.

Z2 Wykonywanie druków luźnych i łączonych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Techniki wykonywania druków luźnych i łączonych; • Zagadnienia związane z operacjami krojenia; • Zagadnienia związane z operacjami bigowania[1] i złamywania[34]; • Sposoby uszlachetniania druków luźnych i łączonych; • Charakterystykę procesów nadkrawania[11], perforowania[22], wiercenia[28], wykrawania[30] naklejania[12] i przyklejania[24] druków luźnych i łączonych;	• Dobierać metody i techniki wykonania druków luźnych i łączonych; • Kroić druki na krajarce jednonożowej; • Złamywać arkusze ręcznie lub maszynowo bigować arkusze; • Wykonywać operacje uszlachetniania druków; • Wykonywać operację wykrawania, perforowania, nadkrawania, wiercenia oraz naklejania i przyklejania druków luźnych i łączonych;

• Sposoby wykonywania kopert, skoroszytów, teczek, segregatorów; • Sposoby wykonywania bloczków i kalendarzy; • Technologiczne aspekty operacji klejenia, szycia i zgrzewania druków łączonych; • Zasady składania pudełek oraz tworzenia prostych opakowań; • Zasady oceny jakości wykonanych druków luźnych i łączonych; • Zasady ekspediowania druków luźnych i łączonych.	• Wykonywać koperty, skoroszyty, teczki, segregatory; • Wykonywać bloczki, kalendarze; • Wykonywać operację klejenia, szycia i zgrzewania druków łączonych; • Składać opakowania, pudełka z przygotowanych materiałów; • Kontrolować jakość wykonanych druków luźnych; • Ekspediować druki luźne i łączone.

Z3 Wykonywanie i naprawianie opraw introligatorskich oraz wykonywanie prostych czynności na potokowych liniach introligatorskich	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Typy i rodzaje opraw introligatorskich; • Rodzaje formatów składek; • Zasady wykonywania elementów dodatkowych składek; • Metody kompletowania składek lub kartek we wkład, w zależności od rodzaju oprawy; • Metody łączenia składek bądź kartek we wkład; • Typy wkładów; • Rodzaje i sposoby kształtowania grzbietów wkładów; • Sposoby wzmacniania grzbietów wkładów; • Zasady okrawania[16] wkładów i opraw prostych; • Zasady wykonywania okładek do opraw prostych, złożonych i specjalnych; • Sposoby zdobienia okładek; • Procesy technologiczne wykonywania opraw prostych; • Procesy technologiczne wykonywania opraw złożonych; • Procesy technologiczne wykonywania opraw specjalnych; • Zasady naprawy uszkodzonych opraw; • Rodzaje i przyczyny występowania wad w oprawach introligatorskich oraz możliwości ich wyeliminowania; • Elementy dodatkowe opraw; • Instrukcję stanowiskową pomocnika na liniach potokowych; • Zasady pakowania opraw introligatorskich.	• Rozpoznawać typy i rodzaje opraw introligatorskich; • Wykonywać składki; • Wykonywać elementy dodatkowe składek; • Kompletować składki lub kartki we wkład w zależności od rodzaju oprawy; • Łączyć składki bądź kartki we wkład; • Wykonywać wkłady: jednoskładkowe, wieloskładkowe, kartkowe; • Kształtować grzbiety wkładów wieloskładkowych i kartkowych; • Wzmacniać grzbiet wkładów opraw introligatorskich; • Okrawać wkłady i oprawy proste; • Wykonywać okładki do opraw prostych, złożonych i specjalnych; • Zdobić okładki; • Wykonywać oprawy proste; • Wykonywać oprawy złożone; • Wykonywać oprawy specjalne; • Naprawiać uszkodzone oprawy; • Eliminować przyczyny występowania wad w oprawach introligatorskich; • Wykonywać elementy dodatkowe opraw, takie jak: kieszonki, opaski oraz obwoluty; • Wkładać oprawy do futerałów; • Wykonywać proste czynności pomocnicze na liniach potokowych; • Pakować oprawy introligatorskie.

Z4 Konserwowanie maszyn i urządzeń introligatorskich	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż. oraz ergonomii w zakresie eksploatacji maszyn i urządzeń introligatorskich;	• Stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie eksploatacji maszyn i urządzeń introligatorskich;

• Zasady konserwacji maszyn i urządzeń introligatorskich; • Zasady zabezpieczania klejów i chemii introligatorskiej; • Procedury wewnątrzzakładowe w zakresie konserwacji, maszyn i urządzeń.	• Wykonywać mycie i konserwację urządzeń oraz maszyn; • Zabezpieczać kleje i chemię introligatorską; • Stosować procedury wewnątrzzakładowe w zakresie konserwacji, maszyn i urządzeń.

3.3 Kompetencje społeczne

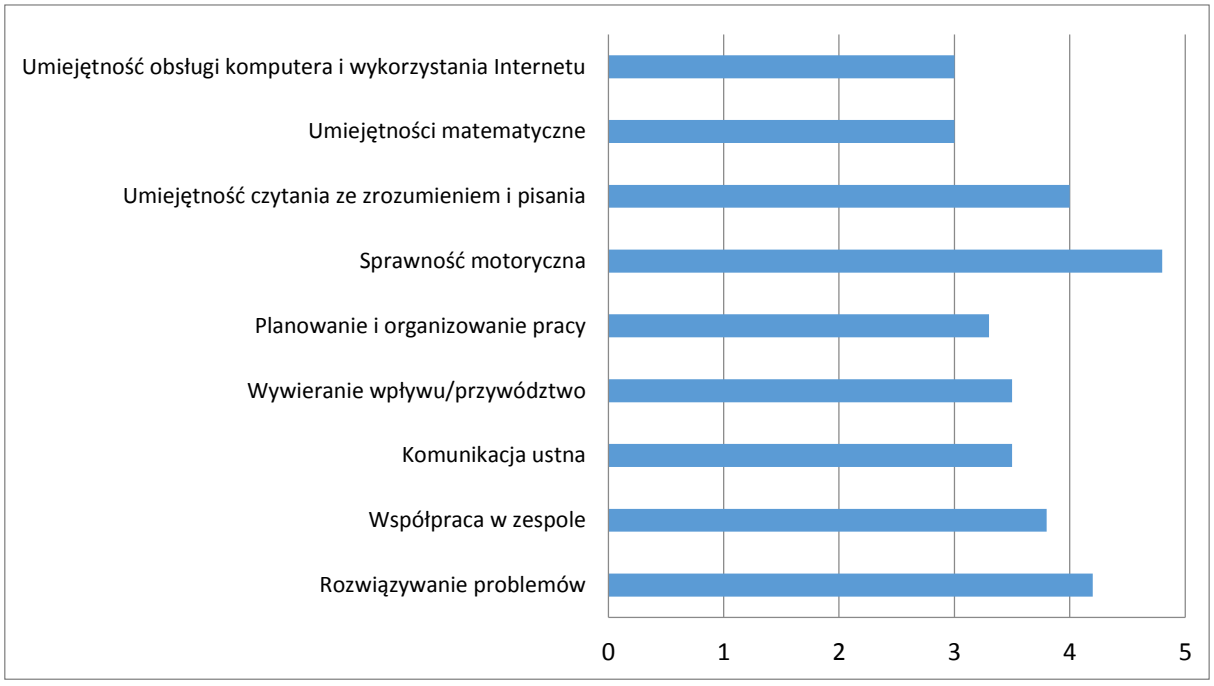
Pracownik w zawodzie **introligator poligraficzny** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań związanych z wykonywaniem prac introligatorskich.
- Podejmowania współpracy w zespole pracowniczym w zakresie wykonywanej pracy.
- Brania odpowiedzialności za powierzone mienie (maszyny i narzędzia) oraz zdrowie osób współpracujących na hali produkcyjnej.
- Prowadzenia konsultacji i podejmowania decyzji w ważnych kwestiach na rzecz usprawnienia procesu produkcji.
- Doskonalenia własnych kompetencji zawodowych w celu zwiększenia produktywności i jakości oferowanych produktów.
- Kierowania się etyką zawodową i obowiązującymi przepisami właściwymi dla branży poligraficznej.

3.4 Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **introligator poligraficzny.**

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **introligator poligraficzny**

Uwaga:
Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5 Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **introligator poligraficzny** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:
- Zintegrowany System Kwalifikacji: https://www.kwalifikacje.gov.pl
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1 Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Introligator poligraficzny może podjąć pracę w:
- zakładach poligraficznych,
- introligatorniach,
- punktach tzw. małej poligrafii, świadczących usługi oprawiania różnego rodzaju druków.

Introligator poligraficzny może założyć i prowadzić własną działalność gospodarczą np. w zakresie wykonywania druków luźnych, łączonych i opraw lub naprawy starodruków.

WAŻNE:
Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy**
http://oferty.praca.gov.pl

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:
http://mz.praca.gov.pl
https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe

Barometr zawodów: https://barometrzawodow.pl

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:
Mazowieckie – http://obserwatorium.mazowsze.pl
Małopolskie – https://www.obserwatorium.malopolska.pl
Lubelskie – http://lorp.wup.lublin.pl
Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – http://obserwatorium.wup.lodz.pl
Pomorskie – http://www.porp.pl
Opolskie – http://www.obserwatorium.opole.pl
Wielkopolskie – http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl
Zachodniopomorskie – https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-rynku-pracya
Podlaskie – http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
http://zielonalinia.gov.pl

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:
http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
https://eures.praca.gov.pl
https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage

4.2 Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **introligator poligraficzny**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu introligator poligraficzny można uzyskać:
- podejmując kształcenie w branżowej szkole I stopnia w zawodzie pokrewnym introligator,
- na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w zakresie kwalifikacji AU.16 Realizacja procesów introligatorskich, organizowanych przez:
  - publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
  - niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
  - publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
  - instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
  - podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.
- w ramach kształcenia rzemieślniczego (z udziałem pracodawców rzemieślników) w zawodzie pokrewnym introligator.

Kwalifikację właściwą dla zawodu introligator potwierdzają odpowiednio: Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oraz Izby Rzemieślnicze.

Szkolenie

Szkolenie dla kandydatów do pracy i pracowników w zawodzie **introligator poligraficzny** może być organizowane na własne potrzeby przez firmy świadczące usługi introligatorskie.

Dostawcy maszyn i urządzeń introligatorskich oferują szkolenia dotyczące:
- obsługi i konserwacji maszyn introligatorskich,
- zasad działania systemów introligatorskich,
- możliwości produkcyjnych maszyn introligatorskich.

Organizowane są również jedno- lub dwudniowe warsztaty introligatorskie o tematyce rzemieślniczego szycia i oprawy książek (w ofercie takie warsztaty ma np. Muzeum Powstania Warszawskiego).

WAŻNE:
Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:
www.wybierzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:
https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe
http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod
http://www.zrp.pl

Szkolenia zawodowe:
Rejestr Instytucji Szkoleniowych – http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris
Baza Usług Rozwojowych – https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl

Inne źródła danych:
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl
Bilans Kapitału Ludzkiego – https://bkl.parp.gov.pl
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – http://www.frse.org.pl, http://europass.org.pl
Learning Opportunities and Qualifications in Europe – https://ec.europa.eu/ploteus

4.3 Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie miesięczne w zawodzie **introligator poligraficzny** wynosi od 2180 zł do 3400 zł brutto. Doświadczeni introligatorzy poligraficzni mogą liczyć na wynagrodzenia zbliżone do górnej granicy tego przedziału.

Poziom wynagrodzenia uzależniony jest m.in. od:
- szczegółowego zakresu zadań,
- rodzaju wykorzystywanych narzędzi i maszyn introligatorskich,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- rodzaju pracodawcy i wielkości firmy.

WAŻNE:
Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:
Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:
http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy

Przykładowe portale informujące o zarobkach:
https://wynagrodzenia.pl/gus
https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach
https://sedlak.pl/raporty-placowe
https://zarobki.pracuj.pl
https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen
https://www.kariera.pl/wynagrodzenia

4.4 Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **introligator poligraficzny** jest możliwe zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy dla potrzeb zatrudnienia osób:
- słabosłyszących (03-L), pod warunkiem zapewnienia im odpowiedniej pomocy technicznej oraz właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy,
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia,
- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza stania i chodzenia,
- z niewielkimi zaburzeniami mowy (03-L).

WAŻNE:
Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DOEUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020". W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:
https://ec.europa.eu/esco/portal/home

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation
- **Umiejętności/Kompetencje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/skill
- **Kwalifikacje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 30.06.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 150, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 143).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów i Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 22 listopada 1951 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach graficznych (Dz. U. Nr 65, poz. 447, z późn. zm.).

Literatura branżowa

- Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999.

- Clossey D., Hershey J.M.: Procesy introligatorskie i wykończeniowe współczesnej poligrafii. COBRPP, Warszawa 2008.
- Łobejko U.: Wykonywanie opraw introligatorskich 734[02].Z1.04. ITeE – PIB, Radom 2007.
- Magdzik S.: Ćwiczenia laboratoryjne z technologii introligatorstwa przemysłowego. OWPW, Warszawa 2007.
- Magdzik S., Jakucewicz S.: Podstawy poligrafii. Podręcznik dla technikum. WSiP, Warszawa 1997.
- Magdzik S.: Introligatorstwo przemysłowe. WSiP, Warszawa 1992.
- Stachowicz S.: Technologia opraw i opakowań. Instytut Poligrafii, Warszawa 2000.
- Poligrafika – miesięcznik.
- Print & Publishing – miesięcznik.
- Świat Druku – miesięcznik.
- Świat Poligrafii – magazyn.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie introligator: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/732301.pdf
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie Technik procesów introligatorskich: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311936.pdf
- Portal Asystent BHP: https://asystentbhp.pl
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus
- Wykaz standardów egzaminacyjnych w rzemiośle: https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych/
- Wyszukiwarka opisów zawodów: http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1 Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.

Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiająca porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja", „egzaminowanie". Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu", „świadectwa", „certyfikatu".
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).

Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2 Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	**Bigowanie**	Proces polegający na wgniataniu rowków w papierze bądź kartonie w celu ułatwienia jego złamywania lub w celach dekoracyjnych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podst.: http://informatyka.2ap.pl/ftp/dtp/s%C5%82ownik_poligrafii/slowniczek_poligrafii.pdf [dostęp: 10.07.2018]
2	**Bigówka**	Maszyna introligatorska przeznaczona do wykonywania trwałych wgnieceń prostoliniowych w grubszych papierach, kartonach w celu ułatwienia ich zginania.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa-1999
3	**Druk luźny**	Produkt poligraficzny składający się z jednej części lub kilku niepołączonych między sobą.	http://www.zs1wyszkow.edu.pl/technik.htm [dostęp: 10.07.2018]
4	**Druk łączony**	Produkty poligraficzne, które składają się z dwóch lub większej ilości arkuszy połączonych między sobą, odpowiednio złamanych i zszytych, tak że stanowią jedną całość, z tym że nie mają oddzielnie wykonanej okładki.	http://www.zs1wyszkow.edu.pl/technik.htm [dostęp: 10.07.2018]
5	**Grzbiet wkładu**	Powierzchnia boczna wkładu introligatorskiego, na której znajduje się miejsce połączenia składek lub kartek.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
6	**Introligatorska linia potokowa**	Zespół połączonych maszyn, agregatów i urządzeń do wykonywania kilku operacji introligatorskich w jednym ciągu według kolejności procesu technologicznego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podst.: Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
7	**Krajarka jednonożowa**	Maszyna introligatorska do przekrawania (przecinania) wyrobów papierniczych w arkuszach lub druków, charakteryzująca się jednym nożem, pracującym na zasadzie opadania, po jego uruchomieniu.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
8	**Kompletowanie**	Jest to proces uporządkowania poszczególnych elementów (kartek lub składek) w odpowiedniej kolejności poprzez nakładkowanie (wkład jednoskładkowy) lub poprzez zbieranie (wkład kartowy lub wieloskładkowy).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podst.: Łobejko U.: Wykonywanie opraw introligatorskich 734[02].Z1.04. ITeE – PIB, Radom 2007
9	**Laminówka**	Maszyna do powierzchniowego uszlachetniania wyrobów papierniczych i druków, przez powierzchniowe połącznie z drugim materiałem (np. folią przeźroczystą).	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
10	**Listwowanie**	Proces introligatorski polegający na oprawie pojedynczych arkuszy w metalowe listwy (rzadziej plastikowe) w celu ich usztywnienia oraz zabezpieczenia przed uszkodzeniami.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podst.: http://www.wschod.lublin.pl/drukarnia/slownik-terminow-poligraficznych/ [dostęp: 08.06.2018]
11	**Nadkrawanie**	Powierzchniowe krojenie materiału przez niecałą jego grubość, ułatwiające zginanie grubych kartonów i tektury np. przy produkcji pudełek lub jednej warstwy w samoprzylepnych papierach dwuwarstwowych.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
12	**Naklejanie**	Sklejanie dwóch elementów całą powierzchnią styku.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999

13	**Niciarka**	Maszyna do zszywania nićmi składek wkładu oprawy introligatorskiej.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
14	**Oklejanie**	Sposób klejenia elementów przez powlekanie klejem całej powierzchni styku, z zawinięciem brzegów elementu większego na mniejszy.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
15	**Oklejarka**	Maszyna introligatorska przeznaczona do oklejania grzbietów wkładów oprawy z materiałem wzmacniającym lub bez materiału.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
16	**Okrawanie**	Rodzaj krojenia, w wyniku czego uzyskuje się odpowiednie wyrównanie formatu arkuszy, egzemplarzy lub stosu, a pozostałe po okrawaniu części są nieużywane.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
17	**Oporkowanie grzbietu**	Zespół czynności mających na celu zwiększenie szerokości (grubości) zaokrąglonego grzbietu, przez wachlarzowe odgięcie grzbietów składek zewnętrznych, w stosunku do grubości wkładu przy boku przednim.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
18	**Oprawa**	Produkt poligraficzny, który składa się z okładki oraz połączonych ze sobą składek bądź kartek.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podst.: Łobejko U.: Wykonywanie opraw introligatorskich 734[02].Z1.04. ITeE – PIB, Radom 2007
19	**Oprawa prosta**	Oprawa, w której wkład i okładka są połączone przez ich grzbiety.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podst.: Magdzik S.: Ćwiczenia laboratoryjne z technologii introligatorstwa przemysłowego. OWPW, Warszawa 2007
20	**Oprawa specjalna**	Oprawa, w której połączenie wkładu i okładzin występuje w sposób bezszyciowy - np. oprawa listwowa, oprawa pierścieniowa, oprawa spiralowa.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podst.: Magdzik S.: Ćwiczenia laboratoryjne z technologii introligatorstwa przemysłowego. OWPW, Warszawa 2007
21	**Oprawa złożona**	Oprawa, w której wkład i okładka są połączone za pomocą wyklejki bez połączenia tych elementów w grzbiecie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podst.: Magdzik S.: Ćwiczenia laboratoryjne z technologii introligatorstwa przemysłowego. OWPW, Warszawa 2007
22	**Perforowanie**	Mechaniczne wykonywanie otworków obok siebie w druku, wyrobie papierniczym lub taśmie filmowej wzdłuż zamierzonej linii prostej, w celu ułatwienia oddzielenia określonej części od całości lub prowadzenia taśmy.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa-1999
23	**Prasa tłocząca**	Introligatorska maszyna półautomatyczna lub urządzenie z napędem ręcznym, przeznaczone do wytłaczania na podkładanych pojedynczo okładkach lub innych materiałach, napisów albo rysunków z form wypukłodrukowych.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
24	**Przyklejanie**	Sposób klejenia elementów przez powleczenie klejem części powierzchni styku łączonych elementów.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999

25	**Składka**	Zadrukowany arkusz papieru albo kartonu złamany jedno- lub wielokrotnie do określonego formatu.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
26	**Spiralowanie**	Introligatorski proces technologiczny polegający na łączeniu w grzbiecie, za pomocą spiralnie zwiniętego drutu, kompletu kartek lub składek publikacji drukowanej lub przetworu papierowego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podst.: Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
27	**Uszlachetnianie druku**	Pokrywanie druków materiałami w celu zwiększenia ich wytrzymałości lub dla celów reklamowych, np. lakierowanie, foliowanie, gruntowanie.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
28	**Wiercenie**	W introligatorstwie jest to proces, który wykonuje się w celu uzyskania otworów w stosach wyrobów papierowych. Wiertła do papieru są wykonane w formie zaostrzonej rurki, wewnątrz której transportowany jest odpad w formie krążków.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podst.: Magdzik S., Jakucewicz S.: Podstawy poligrafii. Podręcznik dla technikum. WSiP, Warszawa 1997
29	**Wkład**	Połączone w sposób trwały składki bądź kartki przygotowane do połączenia z okładką.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Łobejko U.: Wykonywanie opraw introligatorskich 734[02].Z1.04. ITeE – PIB, Radom 2007
30	**Wykrawanie**	Rodzaj wycinania, w wyniku którego z arkusza stosu materiału, np. druków, uzyskuje się użytki o żądanym kształcie i formacie zależnym od wykrojnika.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
31	**Zaokrąglanie grzbietu**	Czynności nadania formy łuku prostemu grzbietowi wkładu i okładki, w przekroju poprzecznym.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa-1999
32	**Zbierarka**	Maszyna introligatorska tworząca komplety arkuszy bądź składek do tworzenia wkładów opraw introligatorskich.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podst.: Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
33	**Zdobienie okładki**	Ogół metod nanoszenia elementów dodatkowych na gotowej okładce.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
34	**Złamywanie**	Zespół czynności związanych z zaginaniem arkusza lub odcinka wstęgi papieru, do żądanego formatu, zapewniających kolejność właściwie wydrukowanych druków, z jednoczesnym przyciśnięciem w miejscu zgięcia, w celu uzyskania w tym miejscu trwałego odkształcenia.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
35	**Złamywarka**	Maszyna introligatorska, przeznaczona do zamierzonego złamania (zginania), jedno- lub wielozłamowa arkuszy papieru lub druków, w sposób zapewniający kolejność właściwie wydrukowanych stronic.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999
36	**Zszywarka drutem**	Maszyna introligatorska, przeznaczona do zszywania drutem egzemplarzy przez grzbiet lub z boku, albo opakowań tekturowych i kartonowych, w zależności od konstrukcji przedmiotu.	Cichocki L., Pawlicki T., Ruczka I.: Poligraficzny słownik terminologiczny. Polska Izba Druku, Warszawa 1999

www.psz.praca.gov.pl

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

ISBN 978-83-7789-495-8 [764]